

ข้อมูลนโยบายด้านการเกษตร

ปี ๒๕๖๐

๑. ข้าว
๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๓. ยางพารา
๔. มันสำปะหลัง
๕. ปาล์มน้ำมัน

กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

๑. ข้าว

๑.๑ สถานการณ์การปลูกข้าวรอบที่ ๓ (นาปรังรอบที่ ๒) ช่วงฤดูแล้ง ปี ๕๙/๖๐

กล่าวคือ วางแผนการปลูกไว้ ๖.๙๓ ล้านไร่ แต่ปลูกแล้ว ๑๑.๐๖ ล้านไร่ เกินแผน ๔.๑๓ ล้านไร่ (ร้อยละ ๖๐) โดยเก็บเกี่ยวแล้ว ๒.๓๗ ล้านไร่ เหลือรอเก็บเกี่ยว ๘.๗๓ ล้านไร่

							หน่วย: ล้านไร่
เป้าหมายการปลูกข้าว	แผนการเพาะปลูก	ปลูกแล้ว	เกินเป้าหมาย	ร้อยละ	เก็บเกี่ยวแล้ว	รอเก็บเกี่ยว	
ในเขตชลประทาน	๔.๐๐	๗.๕๔	๓.๕๔	๘๘.๕๐	๑.๖๕	๕.๙๓	
นอกเขตชลประทาน	๒.๙๓	๓.๕๒	๐.๕๙	๒๐.๑๔	๐.๗๒	๒.๘๐	
รวม	๖.๙๓	๑๑.๐๖	๔.๑๓	๖๐.๐๐	๒.๓๗	๘.๗๓	

ข้อมูล ณ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐

๑.๒ ปัญหาการปลูกข้าวเกินเป้าหมาย ในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นไปมีแนวโน้มการปลูกข้าวรอบที่ ๓ หรือนาปรังรอบที่ ๒ ทั้งประเทศ จำนวน ๒,๔๙๕,๑๙๘ ไร่ (ในเขตชลประทาน ๑,๗๐๗,๕๖๘ ไร่ นอกเขตชลประทาน ๗๘๗,๖๓๐ ไร่) โดยมีแนวโน้มปลูกมากเกินเป้าหมายพื้นที่ ๕ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ อุดรธานี สระบุรี ร้อยเอ็ด และชัยนาท เกษตรกรจำนวน ๑๐,๕๐๐ ราย พื้นที่รวม ๒๑๕,๒๔๒ ไร่

๑.๓ การเตรียมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑) กระทรวงพาณิชย์

(๑) โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อกข้าวนาปรัง ๒๕๖๐ เพื่อตีงผลผลิตออกจากตลาด จำนวน ๒ ล้านตันข้าวเปลือก ในช่วง มีนาคม - พฤษภาคม ๒๕๖๐ ดังนี้

- ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี ตามมูลค่าข้าวเปลือกที่ผู้เข้าร่วมโครงการเก็บสต็อกไว้ ระยะเวลาการรับซื้อข้าวจากเกษตรกรเพื่อเก็บสต็อก ๑ เมษายน - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ตามระยะเวลาที่เก็บสต็อก ๖๐ - ๑๘๐ วันนับแต่วันที่รับซื้อ

- ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการต้องมีสต็อกเก็บข้าวเปลือก คลังสินค้า ยุ้งฉาง ไชโลของตนเอง

- วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการค้าข้าวให้สามารถรับซื้อข้าวเปลือกในช่วงต้นฤดูที่ผลผลิตจะออกสู่ตลาดมากกว่าเกษตรกรโดยไม่ต้องเร่งระบายผลผลิตและเก็บสต็อกไว้ในรูปข้าวเปลือกและข้าวสาร เกิดการแข่งขันและตีงผลผลิตส่วนเกินออกจากตลาดในช่วงที่ผลผลิตออกมากและทำให้ราคาตลาดข้าวภายในประเทศมีเสถียรภาพ โดยผู้เข้าร่วมโครงการฯ สามารถหมุนเวียนรับซื้อ จำหน่ายแปรสภาพ ข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรได้ ทั้งนี้ จะต้องดำรงสต็อกข้าวไว้ให้มีปริมาณครบถ้วนตามที่กำหนด และเก็บไว้ในสถานที่ที่แจ้งไว้ตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ (หนังสือ กรมการค้าภายในด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๔๐๔/ว ๒๔๔๘ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐)

/แผนการจัด...

(๒) แผนการจัดตลาดนัดข้าวเปลือกนาปี ๒๕๖๐

เพื่อให้เกิดกลไกการแข่งขันรับซื้อผลผลิตข้าวเปลือกของเกษตรกรให้มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น ระยะเวลาดำเนินการตุลาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๖๐ โดยมีเป้าหมายจัดตลาดนัดข้าวเปลือกในแหล่งผลิตที่มีปริมาณมากในพื้นที่ ๕๒ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๑๒๕ ครั้ง

(๓) การรักษาคุณภาพข้าว ในพื้นที่ที่มีโรงสีน้อยไม่เพียงพอ ประสานสมาคมโรงสีเข้าไปช่วยรับซื้อ/อบลคความชื้นข้าวช่วงต้นฤดูฝน จำนวน ๑ ล้านตันข้าวเปลือก

(๔) การเร่งขยายตลาดข้าวต่างประเทศ เช่น ศรีลังกา บังคลาเทศ แอฟริกาใต้ จีน และฟิลิปปินส์ เป็นต้น

๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) การรณรงค์ลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ตั้งแต่เดือน มี.ค. ๒๕๖๐ ในพื้นที่ ๕ จังหวัดเป้าหมาย (เชียงใหม่ อุดรธานี สระบุรี ร้อยเอ็ด และชัยนาท) โดยส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นอื่นๆ เช่น พืชตระกูลถั่ว ปอเทือง การแปรรูป การหัตถกรรม/จักสาน การซ่อมเครื่องจักรกลทางการเกษตร เป็นต้น

(๒) การดำเนินการส่งเสริมนาข้าวแปลงใหญ่

- ปี ๒๕๕๙ จำนวน ๔๗๕ แปลง เนื้อที่ ๑ ล้านไร่ สามารถลดต้นทุนได้ ร้อยละ ๒๑ - ๒๘ และเพิ่มผลผลิตได้ ร้อยละ ๑๒ - ๑๖

- ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ส่งเสริมให้มีเกษตรกรแปลงใหญ่ปลูกข้าวรวมเป็น ๑๘,๘๐๐ แปลง เนื้อที่รวม ๑๙.๓๗๕ ล้านไร่

ก. ปี ๒๕๖๐ เพิ่ม	๗๕๐ แปลง	เนื้อที่เพิ่มขึ้น	๐.๗๕	ล้านไร่
ข. ปี ๒๕๖๑ เพิ่ม	๗๕๐ แปลง	เนื้อที่เพิ่มขึ้น	๐.๗๕	ล้านไร่
ค. ปี ๒๕๖๒ เพิ่ม	๑,๑๗๕ แปลง	เนื้อที่เพิ่มขึ้น	๑.๑๗๕	ล้านไร่
ง. ปี ๒๕๖๓ เพิ่ม	๒,๓๕๐ แปลง	เนื้อที่เพิ่มขึ้น	๒.๓๕	ล้านไร่
จ. ปี ๒๕๖๔ เพิ่ม	๔,๗๐๐ แปลง	เนื้อที่เพิ่มขึ้น	๔.๗๐	ล้านไร่

(๓) การส่งเสริมแปลงข้าวอินทรีย์ เป้าหมาย ๑ ล้านไร่ ระยะเวลา ๕ ปี แยกเป็น

- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ การเชื่อมโยงตลาด การรับรอง และถ่ายทอดความรู้
- เงินอุดหนุนการผลิตอินทรีย์ ๑ ล้านไร่ ไร่ละ ๙,๐๐๐ บาท (แบ่งจ่าย ๓ ปี)

๑.๔ ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งจังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ลดพื้นที่การปลูกข้าวรอบที่ ๓ (นาปรังรอบที่ ๒) และเริ่มทำการปลูกข้าวรอบที่ ๑ (ข้าวนาปี) พร้อมกันทั้งระบบ

๒) สนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มทำนาแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓) การบริหารจัดการสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๖๐ เพื่อให้พื้นที่เพาะปลูกข้าวได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ต้องมีการประเมินพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด และอย่างไร

๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒.๑ สถานการณ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๙/๖๐

- **พื้นที่ผลิต** พื้นที่ปลูก จำนวน ๗.๐๓ ล้านไร่ (ปลูกในพื้นที่เหมาะสมและถูกต้อง จำนวน ๓.๓๐ ล้านไร่ ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๐.๗๐ ล้านไร่ และปลูกในพื้นที่ป่า จำนวน ๓.๐๓ ล้านไร่)
- **ผลผลิต** จำนวน ๔.๖๒ ล้านตัน เพิ่มขึ้น ๐.๐๑ จากปีที่ผ่านมา และมีต้นทุนการผลิต ๖.๘๑ บาท/กิโลกรัม
- **ความต้องการใช้ในประเทศ** เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ปี ๒๕๕๙/๖๐ ต้องการใช้ ๗.๔๑ ล้านตัน ขณะที่ผลผลิต ๔.๖๒ ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าผลผลิตจึงต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ

๒.๒ สภาพปัญหา

๑. การปลูกข้าวโพดในพื้นที่ไม่ถูกต้อง จากข้อมูลปี ๒๕๕๙/๖๐ พื้นที่ปลูกรวม ๗.๐๓ ล้านไร่ เป็นพื้นที่บุกรุกป่า ๓.๖๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒ ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด

๒. การกระจุกตัวของผลผลิต

- ผลผลิตมีการกระจุกตัว โดยผลผลิตช่วงต้นฤดูฝน : ปลายฤดูฝน : ฤดูแล้ง มีสัดส่วน ๗๒ : ๒๓ : ๕ โดยจะมีผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมากในเดือนกันยายน – ธันวาคม
- ผลผลิตออกมากในช่วงฤดูฝน แต่ออกน้อยในช่วงฤดูแล้ง ส่งผลให้ราคาตกต่ำ และในช่วงฤดูฝนจะมีปัญหาด้านคุณภาพและเกิดเชื้อราจึงทำให้ผู้ซื้อลดราคาให้ต่ำลง

๓. การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านทั้งถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย

๒.๓ ผลกระทบ มีดังนี้

๑. การปลูกข้าวโพดในพื้นที่ไม่ถูกต้อง (มิชอบด้วยกฎหมาย)

- ประเทศผู้นำเข้าเนื้อสัตว์/ผลิตภัณฑ์ อาจใช้เป็นข้ออ้างไม่ซื้อเนื้อสัตว์ (การกีดกันทางการค้า)
- เอกชนรายใหญ่ไม่รับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ นำเข้าวัตถุดิบอื่นทดแทน
- ผลผลิตออกพร้อมประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้ราคาตกต่ำ

๒ การกระจุกตัวของผลผลิต

- ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ เนื่องจากภัยธรรมชาติ/ไม่กล้าลงทุน
- ผลผลิตความชื้นสูง คุณภาพต่ำ เนื่องจากพื้นที่ปลูก ร้อยละ ๙๕ ปลูกในฤดูฝน

๓. เปรียบเทียบต้นทุน/ราคาขาย

- ต้นทุน ช่วงต้นฤดูฝน : ปลายฤดูฝน : ฤดูแล้ง คือ ๖.๘๐ : ๖.๘๐ : ๖.๔๒ บาท/กก.
- ราคาขาย ช่วงต้นฤดูฝน : ปลายฤดูฝน : ฤดูแล้ง คือ ๖.๔๒ : ๗.๐๙ : ๘.๒๕ บาท/กก.
- ในช่วงที่ผลผลิตออกมาก คือ ช่วงต้นฤดูฝน/ปลายฤดูฝน ราคาขายต่ำกว่าต้นทุน

๒.๔ มาตรการแก้ไขปัญหาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ลด/เลิกปลูกในพื้นที่ไม่ถูกต้อง เนื้อที่ ๓.๖๗ ล้านไร่ (กลไก : คทช.) **ลดพื้นที่ป่า/ขยายพื้นที่ปลูกเพื่อทดแทน** ลดพื้นที่ปลูกในพื้นที่บุกรุกป่า ๓.๖๗ ล้านไร่ โดยใช้วิธีเยียวยา /หาที่ให้ใหม่/เปลี่ยน/อาชีพ (โดย ทส.) เพิ่มพื้นที่ปลูกในพื้นที่ทั่วไป โดยให้มีผลผลิตเพียงพอความต้องการที่ ๗.๔๑ ล้านตัน (โดย กษ.)

๒. ปรับสัดส่วนผลผลิต ช่วงต้นฤดูฝน : ปลายฤดูฝน : ฤดูแล้ง จากเดิม ๗๒ : ๒๓ : ๕ เป็น ๓๐ : ๒๐ : ๕๐ โดยปลูกในพื้นที่ทั่วไป ในช่วงฤดูฝน ๔.๑๒ ล้านไร่ ยังรักษาไว้เช่นเดิม

๓. เพิ่มพื้นที่ปลูกฤดูแล้งแทนข้าวรอบที่ ๒ เนื้อที่ ๓.๓๖ ล้านไร่ เพิ่มผลผลิต จาก ๗๑๘ กก./ไร่ เป็น ๑,๑๐๐ กก./ไร่ คาดการณ์ได้ผลผลิต ๓.๗๐ ล้านตัน

๒.๕ ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งให้จังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ลดการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่บุกรุกป่า (มีขอบด้วยกฎหมาย)

- ควบคุมมิให้มีการบุกรุกป่า
- ควบคุมการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ (พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘) เฉพาะพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ
- ปรับเปลี่ยนอาชีพ/พืช เกษตรผสมผสาน

๒. เพิ่มพื้นที่ปลูกทดแทนการทำนารอบที่ ๒

- ประกาศเขตส่งเสริมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่นา
- ดำเนินการบริหารจัดการข้าวโพดแปลงใหญ่ เพื่อบริหารจัดการน้ำ การผลิต และ การตลาด
- สนับสนุนการตลาด เช่น สหกรณ์

๓. การเข้มงวดกวดขันการลักลอบการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

๓. ยางพารา

๓.๑ สถานการณ์ยางพารา

ปี ๒๕๖๐ คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่กรีตได้ประมาณ ๒๐.๖๑ ล้านไร่ มีผลผลิตประมาณ ๔.๘๔ ล้านตัน ผลผลิตต่อไร่ ๒๓๕ กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมากกว่าปี ๒๕๕๙ เนื่องจากปริมาณน้ำฝนในช่วงปลายปี ๒๕๕๙ มีมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้ต้นยางมีความสมบูรณ์และมีปริมาณน้ำยางเพิ่มขึ้น โดยคาดว่าในปี ๒๕๖๐ มีความต้องการใช้ยางพาราเพิ่มขึ้นเป็น ๐.๖๒ ล้านตัน เนื่องจากมีความต้องการใช้ยางพาราในอุตสาหกรรมยานยนต์รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ยางพาราภายในประเทศมากขึ้น

๓.๒ ปัญหาของยางพารา

ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา สถานการณ์การผลิตและการใช้ยางพาราของโลกมีความไม่สมดุล ส่งผลให้ ราคายางขาดเสถียรภาพ ประกอบกับประเทศไทยยังคงพึ่งพาการส่งออกยางพารา โดยกว่าร้อยละ ๘๐ ส่งออกในรูปวัตถุดิบเป็นหลัก ซึ่งมักได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและการชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ใช้ยางรายใหญ่

๓.๓ การแก้ไขปัญหาราคายางพารา

การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) มีแนวทางการรักษาเสถียรภาพราคายางในระยะยาว โดยแบ่งเป็น

๑. การจัดการด้านอุปสงค์ (การกระตุ้นการใช้ยางในประเทศ, การกระตุ้นการแปรรูปยางพาราในประเทศ) โดยมีวิธีการแก้ปัญหา ดังนี้

- โครงการที่ กยท. ได้เร่งดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา

๑) โครงการสนับสนุนเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้หันมาแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์ยางให้มากขึ้น มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ช่วยให้สามารถจำหน่ายได้ในราคาสูง

๒) การเปิดดำเนินการตลาดกลางยางพาราระดับภูมิภาค (Regional Rubber Market : RRM) ด้วยความร่วมมือกันของประเทศไทย อินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นตลาดที่มีการซื้อ-ขายจริง มีการ ส่งมอบ ๑๐๐% แห่งแรกของโลก เพื่อนำยางจากเกษตรกรผู้ซื้อโดยตรง

- โครงการที่นอกเหนืออำนาจในการดำเนินการของ กยท.

๑) โครงการกระตุ้นการใช้ยางและผลิตภัณฑ์จากยางพาราในภาครัฐ

๑.๑) ให้กรมบัญชีกลาง เพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุใน ส่วนของผลิตภัณฑ์แปรรูปจากยางที่ได้รับมาตรฐาน มอก. เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานต่างๆ สามารถดำเนินการได้

๑.๒) ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามแผนงานที่เคยแจ้งความประสงค์ไว้ ก่อนหน้านี้ โดยปรับเปลี่ยนมาใช้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ หรือตั้งงบประมาณปี ๒๕๖๒ เพื่อใช้ ยางและผลิตภัณฑ์ยาง

- โครงการกระตุ้นการแปรรูปยางพาราภายในประเทศ ดำเนินการโดย

๑) ให้การนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สทท.: BOI) เพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ในเชิงภาษีและด้านอื่นๆ ให้กับผู้ประกอบการด้านยางพาราทั้งในประเทศ และจากต่างประเทศที่ผ่านการคัดสรรจาก กยท. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลงทุนอุตสาหกรรมปลายน้ำด้าน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราในประเทศไทยมากขึ้น

๒) เสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ปรับเปลี่ยนระบบการจัดเก็บค่าธรรมเนียม การส่งออก เป็นระบบอัตราคงที่ ๒ บาท/กิโลกรัม พิจารณาทุกรอบ ๑ ปี หรือ ๒ ปี ตามเห็นสมควรและเน้นย้ำ มาตรการควบคุมให้ผู้ส่งออกเป็นผู้จ่ายค่าธรรมเนียม และไม่นำมาเป็นต้นทุนราคาซื้อขายจากเกษตรกร

๒. การจัดการด้านอุปทาน (การลดพื้นที่ปลูกยาง) เนื่องจาก

๑) ผลผลิตออกสู่ตลาดมีปริมาณมากเพราะไม่สามารถควบคุมพื้นที่ปลูกยางได้อย่างชัดเจน

๒) มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยาง โดยพื้นที่ปลูกยาง ๒๓.๐๒ % เป็นพื้นที่ที่ไม่มี เอกสารสิทธิ์ (ข้อมูลของกระทรวงทรัพย์ฯ) มีเนื้อที่ทั้งหมด ๔.๕ ล้านไร่ และจากข้อมูลของการยางแห่งประเทศไทย ๒๕๖๐ พบว่า มีเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ฯ มารายงานตัว จำนวน ๒๗๓,๘๔๗ ราย ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

- ผลผลิตออกสู่ตลาดมีปริมาณมากกว่าเป้าหมาย

- มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยาง เมื่ออย่างมีราคาสูง

๓. การควบคุมปริมาณการผลิต โดยส่งเสริมเกษตรกรชาวสวนยางโค่นยางเก่า ต้นยางทรุดโทรมเสียหาย หรือต้นยางที่ให้ผลผลิตน้อย จำนวน ๔ แสนไร่/ปี แล้วปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี ๓ แสนไร่ และปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทนตามความเหมาะสม ๑ แสนไร่ เป็นเวลา ๗ ปี (ตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๖๔) และเพิ่มสัดส่วนการปลูกตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ผลการดำเนินงานปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙

ปี	ไม้ยืนต้น (ไร่)	ปาล์มน้ำมัน(ไร่)	รวม(ไร่)
๒๕๕๘	๑๗,๙๒๖.๔๕	๑๔๐,๕๐๖.๖๐	๑๕๘,๔๓๓.๐๕
๒๕๕๙	๒๖,๙๔๑.๔๐	๑๔๖,๘๘๔.๐๐	๑๗๓,๘๒๕.๔๐

ไม้ยืนต้นชนิดอื่นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทนมี ๓ ประเภทได้แก่ ไม้ผล ไม้ยืนต้นปลูกเพื่อแปรรูปและไม้ชนิดอื่นๆ

๔. โครงการที่นอกเหนืออำนาจในการดำเนินการของ กยท.

- ลดการปลูกยางบนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมโดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการ

๑) จัดสรรพื้นที่ทำกินใหม่ ตามระเบียบของกระทรวงทรัพย์ฯ ให้กับเกษตรกรที่มาแจ้งชื่อกับ กยท. ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตลุ่มน้ำชั้น ๑ และ ๒ ประมาณ ๑.๒ ล้านไร่ เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าและป้องกันมิให้มีการบุกรุกเพิ่มขึ้นและจัดสรรพื้นที่ทำกินใหม่

๒) ดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ให้กับเกษตรกรที่มาแจ้งชื่อกับ กยท. ซึ่งอยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้น ๓ ๔ และ ๕ ประมาณ ๓.๑ ล้านไร่

๓.๔ ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งให้จังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ลดพื้นที่การปลูกยางพารา โดยส่งเสริมให้ปลูกพืชอย่างอื่นแทน เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้นและไม้ชนิดอื่นๆ

๒. ลดพื้นที่การบุกรุกหรือปลูกยางพาราในพื้นที่ที่ไม่ถูกกฎหมาย

๓. ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์จากยางพารา

๔. มั่นสำปะหลัง

๔.๑ สถานการณ์มันสำปะหลัง โดยสรุปดังนี้

๑) ในปี ๒๕๖๐ คาดว่าจะมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ๘.๖๔ ล้านไร่ ผลผลิตปี ๒๕๕๙/๒๕๖๐ ประมาณ ๓๑.๑๙ ล้านตันหัวมันสด

๒) มีความต้องการใช้ ๒๘.๙๘ ล้านตันหัวมันสด โดยนำไปแปรรูปเป็นมันเส้น/มันอัดเม็ด ใช้ในโรงงานอาหารสัตว์ในประเทศ ๑.๙๒ ล้านตัน แปรรูปเป็นแป้งมัน ใช้ในอุตสาหกรรมในประเทศ ๗.๒๘ ล้านตัน ส่งออก ๑๖.๙๗ ล้านตัน และแปรรูปในโรงงานเอทานอลใช้ในอุตสาหกรรมเชื้อเพลิงในประเทศ ๒.๘๒ ล้านตัน

๓) ผลผลิตคงเหลือ ๒.๒๑ ล้านตัน (คิดเป็นมันเส้น ๐.๙๑๓ ล้านตัน/อัตราแปรสภาพหัวมันสด ๒.๔๒ กิโลกรัม ได้มันเส้น ๑ กิโลกรัม)

/๔) สถิติส่งออก.....

๔) สถิติส่งออกมันเส้น ปี ๒๕๕๙ ปริมาณ ๖.๔๐ ล้านตัน (คิดเป็นหัวมันสด ๑๕.๔๘ ล้านตัน) และนำเข้ามันเส้น ๒.๓๗ ล้านตัน คาดว่าส่วนต่างมันเส้น ๓.๑๒ ล้านตัน เป็นการนำเข้าตามแนวชายแดน

๕) ต้นทุนการผลิต กิโลกรัมละ ๑.๘๕ บาท สูงกว่าต้นทุนการผลิตของลาว (กิโลกรัมละ ๑ บาท) กัมพูชา (กิโลกรัมละ ๑.๑๐ บาท)

๖) ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ อยู่ที่ ๓.๖๑ ตัน/ไร่ ต่ำกว่าลาว (๔ ตัน/ไร่) และใกล้เคียงกับกัมพูชา (๓.๖ ตัน/ไร่)

๔.๒ สภาพปัญหา

- ปริมาณความต้องการใช้มีมากกว่าผลผลิต
- ต้นทุนการผลิตสูง ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ที่ กิโลกรัมละ ๑.๘๕ บาท สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ที่อยู่ระดับ กิโลกรัมละ ๑-๑.๕๐ บาท
- ผลผลิตกระจุกตัว ผลผลิตออกกระจุกตัวช่วงเดือนมกราคม - เมษายน ถึงร้อยละ ๕๗.๓๔ ของผลผลิตทั้งประเทศ และมันสำปะหลังประเทศเพื่อนบ้านก็มีผลผลิตออกในช่วงเวลาเดียวกัน
- มีการลักลอบนำเข้าในรูปแบบมันเส้น จากประเทศเพื่อนบ้าน ๓.๑๒ ล้านตัน (คิดเป็น หัวมันสด ๗.๕๕ ล้านตัน)
 - เพาะปลูกในพื้นที่บุกรุก ๑.๐๗ ล้านไร่
 - ปัญหาแหล่งน้ำ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ
- ตลาดมันเส้นพึ่งพาตลาดประเทศจีน ตลาดประเทศจีนชะลอตัว หันมาใช้ข้าวโพดในประเทศทดแทนมันสำปะหลังจากประเทศไทย

๔.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน โดยการปรับปรุงดิน-น้ำ-พันธุ์ โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และลดการบุกรุกพื้นที่ โดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คทช.

๒) เพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาด โดยกระทรวงพาณิชย์

- การให้สินเชื่อเพื่อชะลอการขูดมันสำปะหลัง
- ยกระดับมาตรฐานการแปรรูป จัดหาเครื่องสับมัน จัดหาโกดัง ลานตาก เครื่องชั่งน้ำหนัก
- แก้ปัญหาลักลอบนำเข้า เข้มงวดน้ำหนักรถบรรทุก
- เพิ่มตลาดใหม่ ขยายตลาดแป้งมันแปรรูป ตลาดมันอินทรีย์
- ส่งเสริมพลังงานทดแทนจากมันสำปะหลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการแปรรูปและให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบแนวทางการบริหารจัดการมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๙/๖๐ จำนวน ๖ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๙/๖๐ เพื่อช่วยลดภาระดอกเบี้ยแก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด ปี ๒๕๕๙/๖๐ เพื่อสนับสนุนเงินทุนในการเพาะปลูกมันสำปะหลังในระบบน้ำหยด

๓. โครงการสินเชื่อเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและการแปรรูปมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๙/๖๐ เพื่อสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในการเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานในการผลิต รวบรวม แปรรูป และจัดเก็บมันเส้น/แป้งมันคุณภาพ

๔. โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมมันสำปะหลังและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร ปี ๒๕๕๙/๖๐ เพื่อสนับสนุนสินเชื่อให้กับสถาบันเกษตรกรในการรวบรวมหรือรับซื้อหัวมันสดและมันเส้นจากเกษตรกรและ/หรือแปรรูป

๕. โครงการพักชำระหนี้ต้นเงินและลดดอกเบี้ยให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินและลดต้นทุนในการประกอบอาชีพของเกษตรกร

๖. โครงการสินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินที่จำเป็นในครัวเรือนและลดปัญหาการก่อหนี้ในระบบ

๔.๔ ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งให้จังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ลดการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีข้อบ่งชี้ด้วยกฎหมาย โดยการปรับเปลี่ยนอาชีพและการปลูกพืช/เกษตรผสมผสาน

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต ในพื้นที่ที่ถูกต้อง

๓. การเข้มงวดกวดขันการลักลอบการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

๕. ปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม

๕.๑ สถานการณ์ปาล์มน้ำมัน

- พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันประมาณ ๔.๙๒ ล้านไร่ ให้ผลปาล์ม ๑๑.๗๐ ล้านตัน ในขณะที่ความต้องการใช้ในประเทศ ๑๑ ล้านตัน โดยผลปาล์มร้อยละ ๘๐ ส่งขายลานเท ก่อนส่งต่อไปยังโรงสกัดน้ำมันปาล์ม และแปรรูปเป็นน้ำมันปาล์มดิบ ๑๗% ได้ ๑.๙๙ ล้านตัน CPO โดยมีความต้องการใช้ ๑.๘๗ ล้านตัน โดยนำไปใช้ผลิตน้ำมันพืช ๑.๐๑ ล้านตัน และ ใช้ผลิตไบโอดีเซล (B๑๐๐) ๐.๘๖ ล้านตัน

- เกษตรกรขายได้ราคา ๕.๖๐ บาท/กก. น้ำมัน ๑๘% ณ โรงงานสกัด (๑๗ มีนาคม ๒๕๖๐) ต้นทุนการผลิต ๓.๐๙ บาท/กก.

๕.๒ สภาพปัญหา

๑) ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่เพียง ๒.๔๗ ตันต่อไร่ ในขณะที่มาเลเซีย ๓.๒๔ ตันต่อไร่

๒) ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม และพื้นที่บุกรุก ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ (ประมาณ ๑๐% ของพื้นที่ทั้งหมด)

๓) ระบบข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ทันเหตุการณ์ การประมาณการผลผลิตไม่ชัดเจน

๔) เเปอร์เซ็นต์น้ำมันต่ำ เพราะ เกษตรกร ตัดปาล์มดิบ ขายคละ ในขณะที่ลานเท รับซื้อคละ/แยกถูกร่วง/รดน้ำ/เติมสารเร่งสุก และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มแข่งขันกันรับซื้อ เเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่ได้ต่ำ ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ

๕) การดำเนินตามแผนปฏิรูปปาล์มฯ ปี ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ยังไม่สัมฤทธิ์ผล

๕.๓ แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

๑) **ด้านการผลิต** ให้ดำเนินการตามแผนปฏิรูป โดยการปรับปรุงพันธุ์ บริหารจัดการแหล่งน้ำ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้ชาวสวน ส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่

- สร้างเครือข่ายทั้งระบบร่วมกันพัฒนาเปอร์เซ็นต์น้ำมันโดยตัดปาล์มสุก เป้าหมาย จาก ๑๗% เป็น ๒๐%
- โรงสกัด กำหนดมาตรฐานเปอร์เซ็นต์น้ำมันที่โรงงานผลิตได้ และหลักเกณฑ์การขออนุญาต ตั้งโรงงาน ให้โรงสกัดรวม (โรง B) มีเครื่องสไลด์ทะเลลายปาล์ม สนับสนุนทางการเงิน
- ขึ้นทะเบียนลานเท มีมาตรฐานและกฎหมายบังคับลานเท
- สร้างเครือข่ายเกษตรกร พัฒนาเปอร์เซ็นต์น้ำมัน
- ลดพื้นที่บุกรุกและปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ในพื้นที่ ๔๙ จังหวัด และเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่น
- จัดทำระบบพยากรณ์ผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ
- มีกฎหมายบังคับให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน
- ให้มาตรฐานทะเลลายปาล์มตามมาตรฐาน มกอช. เป็นมาตรฐานบังคับ
- เร่งรัดร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. ให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว

๒) **ด้านการตลาด** ให้ดำเนินการตามแผนปฏิรูป โดย

- รักษาเสถียรภาพราคา บริหารจัดการ buffer stock โดยให้ อคส. รับซื้อน้ำมันปาล์มดิบ เก็บเป็นสต็อกช่วงผลปาล์มราคาตกต่ำ
- ส่งเสริมอุตสาหกรรมขั้นสูง New S Curve เช่น โอเลโอเคมีคอล

๕.๔ ข้อเสนอ เห็นควรแจ้งให้จังหวัดเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ดังนี้

๑. ลดพื้นที่การปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยให้ปลูกพืชอย่างอื่นแทน และลดพื้นที่การปลูก ในพื้นที่บุกรุก
๒. ปรับปรุงพันธุ์ ถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่งเสริมการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมอบหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. สร้างเครือข่ายทั้งระบบร่วมกันพัฒนาเปอร์เซ็นต์น้ำมันโดยตัดปาล์มสุก
